

Recension av Zulmay Afzalis bok **En flykting korsar ditt spår**

av **Krister Thelin**, domare och ledamot av FN:s kommitté för mänskliga rättigheter; en av fyra svenska jurister som är anmälda som ad hoc domare vid Europadomstolen för mänskliga rättigheter i Strasbourg samt regeringens utredare ansvarig för olika lagstiftningsöversyner inom skilda områden: ärvdabalken, gränskontroll, säkerhet i domstol, svenskt rättsväsende i internationella uppdrag, internationellt polissamarbete och utlämningslagen. Dessutom har Krister Thelin skrivit förordet i boken **Inte svart eller vitt utan svart och vitt** (Mummelförlaget 2012).

Merit Wager har gjort det igen

Förra året kom hennes **Inte svart eller vitt utan svart och vitt** med bitvis skakande vittnesbörd om tillståndet inom migrationsverket, förmedlat av "miggor", dvs. tjänstemän i verket. Och nu har hon givit ut **En flykting korsar ditt spår** av **Zulmay Afzali**, en afghansk asylant och tidigare tjänsteman i regeringskansliet i Kabul.

Boken har två delar: den första med berättelsen om Afzalis uppväxt i Afghanistan och Pakistan, skolgång och karriär som tjänsteman i "antinarkotikaministeriet" i Kabul. Utsatt för upprepade mordförsök i en korrupt miljö valde han så småningom att fly till Sverige.

Den andra delen, betydligt kortare, beskriver Afzalis intryck av svenska myndigheter och medasylanter.

Det slående med Afzalis berättelse är vilken flit och rättrådighet han visade redan i unga år. Han verkade redan under skoltiden för samskola och försökte förvalta de ädla ideal som hans - icke-namngivne - morfar gett honom; morfadem kom att bli den tidigt faderlöse Afzalis förebild. Morfadern var genom klantillhörighet nära sedermera presidenten Hamid Karzai, en kontakt som - tillsammans med Afzalis allmänna utförsgåvor och flit - ledde till hans karriär i ett Kabul som efter internationell intervention befriats från talibanerna. Trots sin ungdom (f. 1982) fick han centrala uppgifter i kampen mot narkotikahandeln. Dessa uppgifter, som han tog på allvar, kom att skära sig mot de korrupta ambitioner som fanns i kretsen kring Karzai och särskilt en av dennes bröder. Efter livshotande angrepp valde han alltså att efter fem år som tjänsteman i Kabuls politiskt laddade tillvaro söka sig till Sverige.

Berättelsen är Afzalis men den goda språkdräkten Wagers. Och det är hennes stora trovärdighet läsaren bör få tillgodoräkna också Afzali, eftersom Afzalis beskrivning av sitt liv reser en del frågor. Varför valde han Sverige? En faster i Helsingborg kan rimligen inte vara förklaringen, när det framgår att hans på modernet inflytelserika släkt hade en global närvaro. Det framgår av boken att han i sitt arbete var väl förtrogen med USA. Och det var genom amerikanska mediekontakter som han ursprungligen började sin karriär i Kabul. En flykt dit hade tätt sig naturligare. Och morfaderns tidiga varningar - långt innan Karzai kom till makten - för denne och dennes bröders allt annat än tadelfria agerande förefaller tillrättalagda. Afzali uppger, att han inte vill ange hur han tog sig till Sverige. Läsaren undrar varför just detta skulle vara så farligt; han har nu permanent uppehållstillstånd här och lär knappast förlora det, även om hans berättelse vid ankomsten till Sverige inför svenska myndigheter skulle skilja sig från verkligheten (särskilt som han betonar att han inte lade något tillrätta under asylutredningen).

Denna fråga leder över till bokens andra korta del om mottagandet i Sverige. Afzali har här två budskap: dels det överlag vänliga och korrekta bemötandet från olika svenska tjänstemän under asylutredning och förläggningstillvaro, dels hans medasylanter (med något enstaka undantag) bedrägliga inställning och cyniska attityd till den svenska godtrogna flyktingbyråkratin. Afzali själv framstår som unik i sin strävan efter ärlighet och korrekthet i relationen till handläggarna. Hans vittnesbörd, vilket förstås är lättare att kontrollera än hans uppgifter om livet i Kabul, bestyrker här vad Merit Wager genom sitt outtröttliga arbete visat: en migrationshandläggning som i sin missriktade humanism är i det närmaste gränslös i sin naivitet. Alla asylsökande ljuger inte, men tillräckligt många för att handläggningsrutinerna borde ses över och stramas upp. Regelverket finns redan.

Afzalis bok är ett viktigt bidrag till diskussionen om vår nuvarande integrationspolitik. Vi bör bejaka det globala men inte falla till föga för allehanda kriminella skojare och professionella flyktinghandlare. Det vinner inte de med reella asylbehov på. Tvärtom blir en fortsatt eftergivenhet i nuvarande tappning en grogrund för dem som av allmän aversion gentemot (med utlämningslagens ord) utlämningar vill se så få som möjligt av dem i vårt land.